
Opleiden in de praktijk

Werkbladen bij
Reader Cursus Praktijkopleider

Artikelcode: 10433

© 2000 Ontwikkelcentrum, Ede, Nederland
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ontwikkelcentrum.

Werkbladen

1	Leerstijlen	4
2	Omgaan met conflicten	7
3	Caesar en Cleopatra	9
4	Rol praktijkopleider	10
5	Rol leerling	11
6	Eenrichtingsverkeer	12
7	Tweerichtingsverkeer	13
8	De schilder	14
9	De buurman	15
10	S.T.A.R. Interview	16
11	Beoordelingsformulier koffie schenken	17

Werkblad 1   Leerstijlen

In deze opdracht krijgt u meer inzicht in uw eigen leerstijl, de manier waarop u uit bijvoorbeeld ervaringen leert.

Neem rustig de tijd. Meer dan tien minuten zult u niet nodig hebben.
Geef eerlijk antwoord. Als u het eens bent met een uitspraak zet u er een + voor.
Als u het oneens bent met een uitspraak zet u er een – voor. Er zijn veertig uitspraken.
Als u twijfelt, kiest u de richting waar uw voorkeur naar uitgaat.

1		Ik zoek zelf naar nieuwe ervaringen.
2		Ik wil het liefst zo praktisch mogelijk bezig zijn.
3		In nieuwe situaties, waarin ik uitgedaagd word, denk ik liever eerst even na voordat ik reageer.
4		Ik zorg ervoor dat ik niet overhaast conclusies trek.
5		Ik ben iemand die vaak eerst logisch en nuchter nadenkt en eerst alle zaken op een rij zet.
6		Ik stoer me aan mensen die andere mensen niet altijd serieus nemen.
7		Ik wil het liefst dat zaken precies en volgens plan worden uitgevoerd en zoals ik de opdracht heb verstrekt.
8		Ik houd van spontane mensen die van het leven kunnen genieten.
9		Problemen los ik het liefst op door een systematische aanpak.
10		Ik vind het belangrijk dat iets in de praktijk werkt.
11		Eerst even logisch nadenken ligt mij meer dan direct reageren op emoties.
12		Een beslissing neem ik het liefst nadat ik veel alternatieven heb kunnen bekijken.
13		In een nieuwe situatie beslis ik liever direct dan dat ik er eerst uitgebreid over nadenk.
14		Eerst bezinnen spreekt me meer aan dan direct nieuwe ideeën uitproberen.
15		In een lastige situatie kan ik snel en doortastend handelen.
16		Ik pak liever onmiddellijk aan dan dat ik eerst volgens een schema moet uitzoeken hoe het werkt.
17		Ik let er altijd op of voorstellen ik de praktijk inderdaad werken.
18		In gesprekken en besprekingen reik ik vaak de nieuwe ideeën aan.
19		In gesprekken ga ik het liefst recht op mijn doel af.
20		Ik ben vaak in staat om de zwakke punten en hiaten in andermans betoog op te merken.
21		Formele afspraken vind ik benauwend.
22		Ik luister meestal meer dan dat ik praat.

23		Bij het horen van een nieuw idee begin ik direct na te denken of het in de praktijk ook zal werken.
24		Ik zie vaak snel hoe iets in de praktijk gedaan moet worden.
25		Ik praat meestal meer dan dat ik luister.
26		Ik vind het moeilijk om nieuwe ideeën te vinden.
27		Als ik mij in een nieuwe uitdagende situatie bevind, dan kijk ik liever eerst even toe dan dat ik mij er direct actief in stort.
28		Ik vind het prettig om mijn doen en laten in samenhang te zien met maatschappelijke principes en regelgeving.
29		Ik reageer snel en gemakkelijk op andermans gevoelens.
30		In een nieuwe situatie, waarin ik word uitgedaagd, reageer ik liever direct dan dat ik eerst toekijk.
31		In gesprekken met anderen ben ik altijd degene die het meest neutraal en objectief is.
32		Ik ben nogal eens ondoordacht bezig.
33		Als het nodig is, gaan zaken voor, ook al worden daarmee soms gevoelens van mensen gekrenkt.
34		Ik trek mij graag terug om alle aspecten van een nieuwe situatie te overzien.
35		Ik houd van wat afstand en formele verhoudingen met andere personen.
36		Ik ben iemand die eerst waarneemt en nadenkt voordat ik reageer.
37		In gesprekken of vergaderingen draag ik vaak de praktische en haalbare ideeën aan.
38		Ik leid een zorgvuldig, geregeld leven voor wat betreft mijn vrijetijdsbesteding, eet-, drink- en sportgewoontes.
39		In besprekingen en vergaderingen vind ik het prettig te zien hoe anderen bezig zijn.
40		Het uitproberen van nieuwe ideeën spreekt me meer aan dan me steeds eerst te bezinnen.

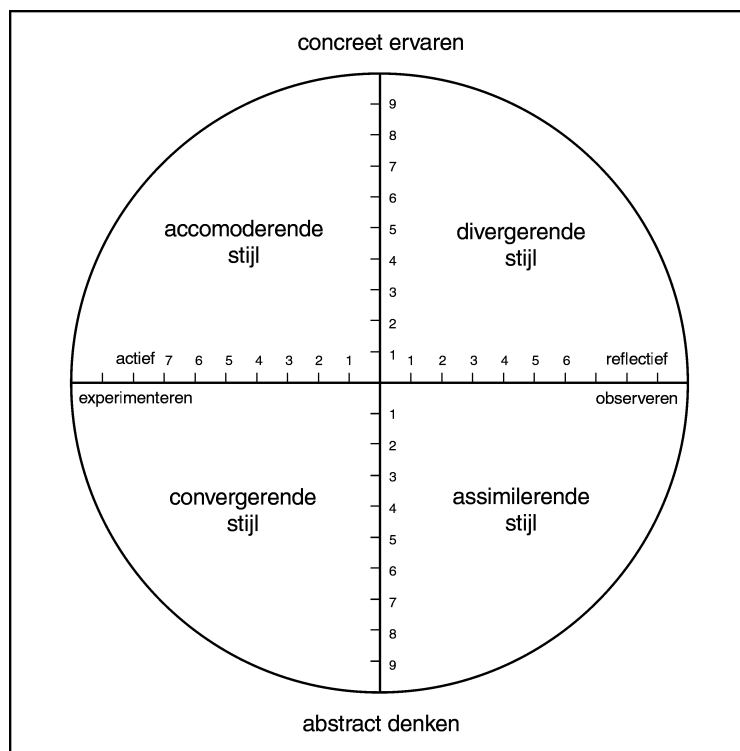
Bereken uw score

Vul de onderstaande tabel in.

Welke van de onderstaande nummers heeft u een + gegeven?

1	4	3	2
8	6	5	10
13	7	9	17
15	12	11	19
16	14	20	23
18	22	26	24
21	27	28	30
25	34	31	33
29	36	35	37
32	39	38	40
Concreet ervaren	Reflexief observeren	Abstract denken	Actief experimenteren

Tel het aantal + per kolom op. Neem deze scores over op de assen in de cirkel.
Verbind de vier punten op de assen door een cirkel/ovaal. U ziet nu welke leerstijl bij u het meest dominant aanwezig is.

Figuur 1 Cirkeldiagram concreet ervaren-abstract denken.

Werkblad 2   Omgaan met conflicten

Door het invullen van onderstaande spreekwoordenlijst krijgt u een beeld van u eigen gedrag tijdens een conflict.

Vul de spreekwoordenlijst in. Geef hiervoor een cijfer aan elk spreekwoord.

Vul aan de hand van de gegeven cijfers de scoringslijst in.

Noteer de volgorde van uw voorkeur en vergelijk dit eventueel met medecursisten.

1	De zaak niet op de spits drijven.	1	2	3	4	5
2	De gulden middenweg bewandelen.	1	2	3	4	5
3	De (lieve) vrede handhaven.	1	2	3	4	5
4	Met open vizier strijden.	1	2	3	4	5
5	In de doofpot stoppen	1	2	3	4	5
6	Doen alsof je neus bloedt.	1	2	3	4	5
7	Het is beter om te slaan dan om geslagen te worden.	1	2	3	4	5
8	Je poot stijf houden.	1	2	3	4	5
9	Er geen doekjes om winden.	1	2	3	4	5
10	De gemoederen kalmeren.	1	2	3	4	5
11	De koe bij de horens vatten.	1	2	3	4	5
12	Buiten schot blijven.	1	2	3	4	5
13	Open kaart spelen.	1	2	3	4	5
14	Geweld verdrijf je met geweld.	1	2	3	4	5
15	Beter gezwegen dan de mond gebrand.	1	2	3	4	5
16	Oog om oog, tand om tand.	1	2	3	4	5

Scoringsformulier Spreekwoordenlijst:

Ontlopen:

- 5 In de doofpot stoppen .....
- 6 Doen alsof je neus bloedt. ....
- 12 Buiten schot blijven. ....
- 15 Beter gezwegen dan de mond gebrand. ....

Forceren:

- 7 Het is beter om te slaan dan om geslagen te worden. ....
- 8 Je poot stijf houden. ....
- 14 Geweld verdrijf je met geweld. ....
- 16 Oog om oog, tand om tand. ....

Toedekken:

- 1 De zaak niet op de spits drijven. ....
- 2 De gulden middenweg bewandelen. ....
- 3 De (lieve) vrede handhaven. ....
- 10 De gemoederen kalmeren. ....

Samenwerken/Confronteren:

- 4 Met open vizier strijden. ....
- 9 Er geen doekjes om winden. ....
- 11 De koe bij de horens vatten. ....
- 13 Open kaart spelen. ....

Volgorde van u voorkeur:

Plaats 1 _____

Plaats 2 _____

Plaats 3 _____

Plaats 4 _____

Werkblad 3 Caesar en Cleopatra

U begint de oefening met: "Caesar en Cleopatra liggen dood op de grond. Wat is er gebeurd?"

U bent op de hoogte van wat er gebeurd is. Uw medecursisten mogen u alleen gesloten vragen stellen. U beantwoordt de vragen alleen met ja of nee.

Het volgende is gebeurd:

- Caesar is een kat en Cleopatra is een goudvis.
- Cleopatra zwemt in een viskom die bovenop een kast staat.
- Caesar wil Cleopatra pakken en springt bovenop de kast, tegen de viskom aan.
- De viskom valt van de kast bovenop de kat Caesar en deze is dan dood.
- Door de val breekt de viskom.
- Cleopatra de vis droogt uit en is ook dood.

Werkblad 4   Rol praktijkopleider

Rolomschrijving

Je geeft 's morgens tijdens de koffiepauze de leerling opdracht om het maïsland met een chemisch onkruidbestrijdingsmiddel te bespuiten.

Er staat pleksgewijs wat onkruid, en jouw principe is meer van 'baadt het niet, dan schaadt het ook niet'.

De verstandhouding met de leerling is gewoontjes en hij /zij heeft soms duidelijk een eigen mening. Kans dat de leerling in deze wat eigen ideeën heeft, is niet ondenkbaar.

Rolomschrijving

Tijdens de koffie krijg je van je praktijkopleider te horen dat je het hele maïsland moet spuiten met een chemisch onkruidbestrijdingsmiddel.

Er staat pleksgewijs wat onkruid, en jouw idee is dat het wat overbodig is om het hele land te spuiten. Liever nog, helemaal niet spuiten. Je bent niet principieel tegen onkruidbestrijdingsmiddelen, maar voor het imago van de landbouw en de hoeveelheid onkruid die op het perceel staat, lijkt jou een andere oplossing veel beter.

Je hebt op school in het snijmaïsproject uitvoerige informatie gehad over onkruidbestrijding in de snijmaïs, en thuis passen jullie al jaren met veel succes de mechanische onkruidbestrijding toe. Om deze praktijkopleider wat bij te schaven op zijn denkwijze ter attentie van het imago van de landbouw weiger je eigenlijk om deze opdracht uit te voeren.

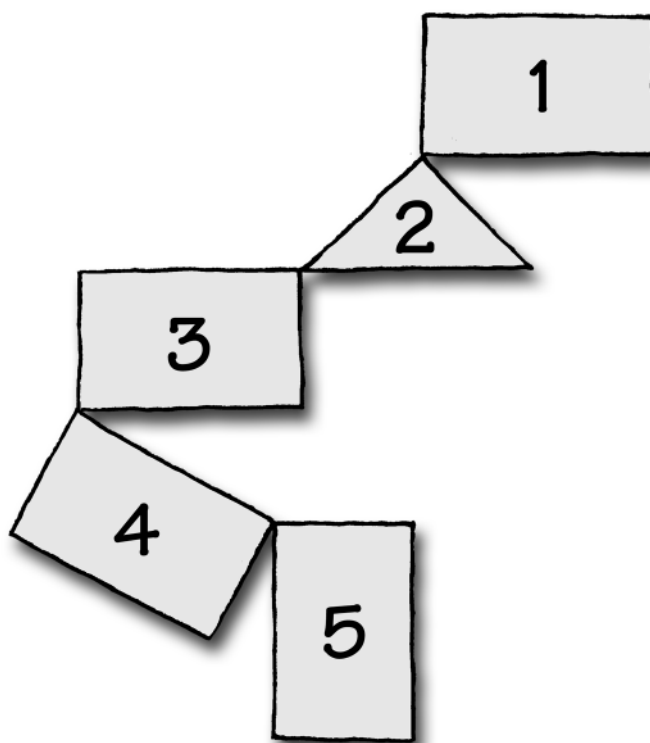
P.S. De praktijkopleider heeft wel een hele aardige dochter /zoon, en dat aardige lijkt wederzijds.

Werkblad 6 Eenrichtingsverkeer

Instructies voor de instructeur van spelronde 1:

- Bestudeer de tekening.
- Geef, met uw rug naar de groep, de cursisten instructies de figuren zó te tekenen zoals u ze voor u ziet.
- Geef de instructies zo snel en accuraat mogelijk.
- Vragen zijn niet toegestaan. Als u toch een vraag krijgt, mag u deze niet beantwoorden.

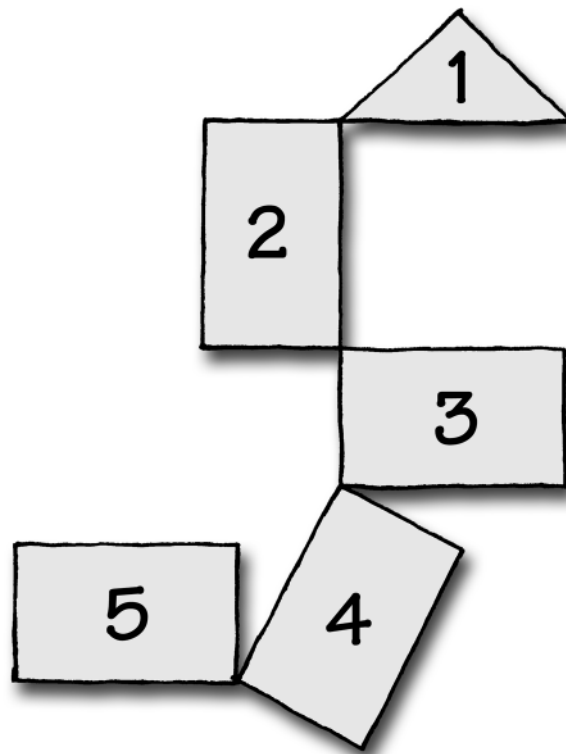
Figuur 2 Eenrichtingscommunicatie.

Werkblad 7 Tweerichtingsverkeer

Instructies voor de instructeur van spelronde 2:

- Bestudeer de tekening.
- Geef, met uw gezicht naar de groep, de cursisten instructies de figuren zó te tekenen zoals u ze voor u ziet.
- Geef de instructies zo snel en accuraat mogelijk.
- Beantwoord alle vragen en herhaal of verbeter zo nodig de instructies.

Figuur 3 Tweerichtingscommunicatie.

Werkblad 8   De schilder

Rol Schilder

U bent de afgelopen weken druk bezig geweest met uw keuken op te knappen en u bent net klaar. Al zegt u het zelf: een knap staaltje vakmanschap. De pasgelakte tafel is alweer gedekt en de buurman eet een hapje mee. Vol trots vertelt u hem hoe u het aangepakt heeft.

- Eerst de keuken leeggehaald natuurlijk.
- Afplakband op de muren en de plinten lekker in de lak gezet.
- Muren geschuurd, geplamuurd en gelatext.
- Mooi, nieuw zeiltje erin.
- Plafond gewit.
- Meubels terug in de keuken en deze gelakt.

Ach, die paar druppels verf op het zeil, daar zet u gewoon een tafeltje overheen. Die plinten vol met zaagsel? Volgend jaar een extra laagje. Dat slijt vanzelf wel. Geen strakke lijnen? Tja, u hoeft geen De Bouvrie-huisje.

U biedt uw buurman aan om volgende week zijn keuken onder handen te nemen. Daar hoeft u niets voor te hebben, dat doet u voor hem én omdat u het zo leuk vindt om te doen.

Werkblad 9 De buurman

Rol Buurman

Uw buurman heeft zijn hele keuken onder handen genomen. En hoe! Hij vertelt zijn verhaal en u had uw buurman toch wel iets intelligenter ingeschat. Wat een slordigheid: de latex van de muren loopt scheef over in de plinten, het nieuwe zeil zit onder de verfspetters met hier en daar flinke klodders en de plinten zitten onder het zaagsel.

Hij biedt u aan om volgende week uw keuken onder handen te nemen!

Dat is een aantrekkelijk aanbod. U bent namelijk niet zo dol op klussen. Maar u moet hem eerst van de nodige kritiek voorzien! Een keuken als deze, daar zit u niet op te wachten.

Geef uw buurman op zo'n manier feedback, dat u er vertrouwen in krijgt dat uw keuken wel goed wordt gedaan en dat de buurman niet zijn aanbod intrekt.

Werkblad 10 S.T.A.R. Interview

Bestudeer onderstaande rol zorgvuldig en houd de tekst bij de hand als naslagwerk. Wanneer een vraag gesteld wordt waarvan het antwoord niet hierin staat, gebruik dan uw eigen creativiteit gebaseerd op onderstaand verhaal.

Rol Speler

U kreeg de opdracht om macaroni te maken voor vier personen, van inkopen tot en met serveren.

Twee eters lusten geen vlees, maar wel vis. U mag maar vijftig gulden besteden. U heeft twee gaspitten tot uw beschikking en een klein oventje. Italiaanse kruiden zijn helaas niet voorradig, wel Mexicaanse.

Het is vier uur en om zeven uur arriveren uw gasten.

De slager is al dicht, de visboer ook.

Bij de supermarkt lijkt de voorraad wel geplunderd: geen tomaten, geen Italiaanse deegwaren en geen sauzen. Ongelooflijk.

Van de afdeling verse groenten bemachtigt u een laatste rode paprika, een doos champignons, drie uien en een teentje knoflook.

Tot overmaat van ramp is er ook geen tomatenpuree meer.

Op de rekken waar de blikgroenten horen te staan, prijkt nog een blik bruine bonen.

Er zit niets anders op dan chili con carne te maken.

Met aardappelen is dat best lekker en voor de vegetariërs kan de gehakt apart. Eet smakelijk!

Werkblad 11 Beoordelingsformulier koffie schenken

Naam leerling: .....

Beoordelingscriteria	Score**	Opmerkingen
<i>Werkhouding</i> - Omgaan met klanten - Representativiteit	☐ ☐	
<i>Tijdslimiet</i> - ... minuten bij helpen klant*	☐	
<i>Verzorging en presentatie</i> - rangschikking - hygiëne - uitserveren	☐ ☐ ☐	
<i>Resultaat</i> - koffie /thee is op temperatuur - koffie /thee is op smaak - suiker en melk is aanwezig - bestelling is juist	☐ ☐ ☐ ☐	
<i>Totaal score</i>		Bij 7 of meer is de leerling geslaagd.

* Bepaal de tijdslimiet aan de hand van het aantal klanten dat bediend moet worden.

** Indien de leerling voldoende scoort voor een criterium kruist u dat criterium aan.

Totaal behaalde score: ..... De leerling is geslaagd /afgewezen

Beoordeeld door: .....

Datum: .....

Handtekening: .....